

SAĞLIK ALANI SERTİFİKALI EĞİTİM STANDARTLARI

Standart No	SASES- 13
Tarih	31-03.2015

NÜTRİSYON HEMŞİRELİĞİ

SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Eğitim ve Sertifikasyon Hizmetleri Daire Başkanlığı
Mithatpaşa Cad. No: 3 B Blok 3. Kat
Sıhhiye / ANKARA

Bu standart Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği gereğince ilgili sertifikalı eğitim bilim komisyonunca hazırlanmıştır.

İçindekiler Tablosu

1. EĞİTİMİN ADI.....	3
2. AMACI.....	3
3. HUKUKİ DAYANAĞI.....	3
4. EĞİTİM İLE İLGİLİ TANIMLAR.....	3
5. EĞİTİM PROGRAMININ YÜRÜTÜLME USÛL VE ESASLARI.....	3
6. KATILIMCILAR VE NİTELİKLERİ.....	3
7. EĞİTİMİN MÜFREDATI.....	4
7.1. Öğrenim Hedefleri ve Eğitimin İçeriğinde Yer Alacak Konular.....	4
7.2. Eğitimde Kullanılacak Materyaller ve Nitelikleri.....	12
7.3. Eğitimin Süresi.....	12
7.4. Eğitimin Değerlendirilmesi.....	12
8. PROGRAM SORUMLUSU VE NİTELİKLERİ.....	13
9. EĞİTİCİLER VE NİTELİKLERİ.....	13
10. EĞİTİM VERİLECEK YERİN NİTELİKLERİ.....	13
11. SERTİFİKANIN GEÇERLİLİK SÜRESİ.....	14
12. SERTİFİKANIN YENİLEME ÖLÇÜTLERİ.....	14
13. DENKLİK BAŞVURUSU VE DENKLİK İŞLEMLERİ USUL VE ESASLARI.....	14
EKLER.....	16
EK-1 NÜTRİSYON HEMŞİRELİĞİ SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI DEĞERLENDİRME FORMU.....	17
EK-2 NÜTRİSYON HEMŞİRELİĞİ SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU.....	18

NUTRİSYON HEMŞİRELİĞİ SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI STANDARDI

1. EĞİTİMİN ADI

Nütrisyon Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı

2. AMACI

Bu sertifika programının amacı; klinik nütrisyon ihtiyacı olan hastaya multidisipliner yaklaşım ile etkili ve güvenli tedavinin başlanması, sürdürülmesi ve sonlandırılmasını sağlayacak hemşirelere görevlerinin gerektirdiği yeterlilikleri kazandırmaktır.

3. HUKUKİ DAYANAĞI

Bu sertifikalı eğitim programında aşağıdaki mevzuatlar hukuki dayanak olarak alınmıştır;

1. 04/02/2014 tarihli ve 28903 sayılı resmi gazetede yayımlanmış Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği.

4. EĞİTİM İLE İLGİLİ TANIMLAR

Nütrisyon: Doğal beslenmenin yapılamadığı durumlarda enteral ve/veya parenteral beslenme yöntemlerinin uygulanmasıdır.

5. EĞİTİM PROGRAMININ YÜRÜTÜLME USUL VE ESASLARI

Eğitim programı aşağıdaki usul ve esaslara göre yürütülür:

1. Her eğitim programının başlangıcında, eğitim süresince geçerli olan kurallar ve uygulamalar açıklanır.
2. Eğitim programı teorik ve uygulamalı olarak yürütülür.
3. Eğitim programının katılımcı sayısı, eğitimin verileceği yerdeki uygulama eğitimcisine en fazla iki katılımcı düşecek şekilde hesaplanır.
4. Katılımcılar, eğitim programı sırasında eğitim gereği yapılacak çalışmalar dışında başka bir alanda/birimde/merkezde veya başka bir işte çalıştırılmazlar.
5. Uygulamalı eğitimde katılımcılar, uygulama eğitimcisinin gözetiminde ve hasta başında “izler”, “gözlem altında yapar” ve “bağımsız düzeyde yapar” aşamalarını uygulayarak yeterlilik kazanır.
6. Katılımcıların uygulama eğitimleri, eğitimin yapılacağı yerdeki nütrisyon desteği verilen her birimi görecek şekilde rotasyona tabi tutularak yaptırılır.
7. Eğitime kesintisiz devam esas olup yasal mazeret nedeniyle eğitim boyunca en fazla % 10 devamsızlık yapılabilir. Ancak, uygulama eğitimi sırasında yapılmış olan devamsızlık süresi kadar telafi eğitimi yaptırılır. Telafi eğitimi tamamlamayan katılımcılar sertifikalandırılmaz.
8. Eğitim dokümanları ulusal ve uluslararası literatürdeki gelişmeler doğrultusunda güncellenir.
9. Eğitimin başlangıcında ön test, sonunda son test yapılır.
10. Eğitim programında aşağıdaki öğretim ve öğrenme strateji, yöntem ve teknikleri uygulanır:
 - Sözlü anlatım
 - Video ile öğretim
 - Küçük grup çalışmaları
 - Uygulamaları göstererek yaptırma
 - Soru cevap ile aktif tartışma
 - Simülasyon
 - Klinik uygulama

6. KATILIMCILAR VE NİTELİKLERİ

Bu programa, nütrisyon desteği hizmet ve/veya eğitimi yürüten ya da bu alanda çalıştırılması planlanan lisans mezunu hemşireler, hemşirelik yetkisi almış ebeler ve sağlık memurları (toplum sağlığı) katılabilir.

7. EĞİTİMİN MÜFREDATI

7.1. Öğrenim Hedefleri ve Eğitimin İçeriğinde Yer Alacak Konular

Programın içeriğinde yer alacak konular ile eğitim süreleri ve her bir konuya ilişkin öğrenim hedefleri aşağıdaki Tablo-1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Programın İçeriğinde yer alacak konular ile eğitim süreleri ve her bir konuya ilişkin öğrenim hedefleri

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)		
		TEORİK	UYGULAMA	TOPLAM
KLİNİK NÜTRİSYON İLE İLGİLİ TEMEL BİLGİLER		54	72	126
1. Klinik nütrisyon ile ilgili temel kavramlar	– Klinik Nütrisyonun tanımını yapar. – Nütrisyonun tanımını yapar. – Basit ve stres açlığının tanımını yapar. – Malnütrisyonun tanımını yapar. – Ekip işbirliği ile malnütrisyon tanısını koyar. – Malnütrisyonun fizyolojik fonksiyonlar üzerine etkisini açıklar. – Hastalıkla ilişkili malnütrisyonu kavrar. – Malnütrisyon prevelansı ve ekonomik boyutunu açıklar. – Enteral Nütrisyonun tanımını yapar. – Parenteral Nütrisyonun tanımını yapar. – Makro-mikro besin öğelerini açıklar.	2		2
2. Gastointestinal sistem anatomisi ve fizyolojisi	– Gastointestinal sistem anatomisini anlatır – Gastointestinal sistem fizyolojisini açıklar.	2		2
3. Nütrisyonel gereksinimler	– Sağlıklı bireylerde (erişkin ve çocuk) nütrisyonel gereksinimleri açıklar. – Protein metabolizmasını açıklar. – Karbonhidrat metabolizmasını açıklar. – Lipit metabolizmasını açıklar. – Vitaminlerin işlevlerini açıklar – Vitamin eksikliklerinde vücutta oluşacak değişiklikleri ifade eder. – Eser elementlerin işlevlerini açıklar. – Eser elementlerin eksikliklerinde vücutta oluşacak değişiklikleri ifade eder.	4		4

Tablo 1 - devam

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)		
		TEORİK	UYGULAMA	TOPLAM
4. Nütrisyonel durum değerlendirmesi	- Çocuklarda nütrisyonel durumu değerlendirir. - Prematüre bebeklerde nütrisyonel durumu değerlendirir. - Yenidoğanda nütrisyonel durumu değerlendirir. - Erişkinlerde nütrisyonel durumu değerlendirir. - Yaşlılarda nütrisyonel durumu değerlendirir. - Beslenme durumunun değerlendirilmesinde kullanılan yöntemleri açıklar. - Ekip işbirliği ile hastanın beslenme gereksinimlerini belirler.	8	8	16
5. Sıvı elektrolit denge ve dengesizliği	- Sıvı elektrolit denge ve dengesizliğini açıklar. - Laboratuvar bulgularını yorumlar. - Sıvı elektrolit dengesizliği geliştiğinde uygun hemşirelik girişiminde bulunur.	2		2
6. Asit baz dengesi ve bozuklukları	- Asit baz denge ve dengesizliğini açıklar. - Laboratuvar bulgularını yorumlar. - Asit baz dengesizliği geliştiğinde uygun hemşirelik girişiminde bulunur.	2		2
7. Enteral nütrisyon ve hemşirelik girişimleri	- Enteral nütrisyonun endikasyonlarını açıklar. - Enteral nütrisyonun kontrendikasyonlarını açıklar. - Erişim yollarını ve beslenme sistemlerini açıklar. - Ekip ile birlikte hastaya uygun nütrisyon destek tedavisi yoluna karar verir. - Enteral nütrisyon tedavisinde kullanılan ürünleri tanıır, hastaya uygun olan ürünü ayırt eder, ekip ile birlikte hastaya uygun ürünün verilmesine karar verir. - Uygun ürünün satın alınması için öneride bulunur. - Beslenme tüplerinin takılmasında rehberlik eder. - Tüp yerini beslenmeye uygunluk açısından değerlendirir. - Erişim yollarının bakım ve pansumanını yapar veya yapılmasını sağlar. - Enteral nütrisyon pompaları ve setlerin kullanımı konusunda eğitim ve danışmanlık yapar. - Besin-ilaç etkileşimlerini açıklar, gerektiğinde danışmanlık yapar. - Beslenme tüplerinden ilaç uygulamaları konusunda eğitim ve danışmanlık yapar. - Ürünlerin stabilitesini korumak için uygulama, saklama, depolama sürecini açıklar, çalışanları bilgilendirir. - Gastrik rezidü ölçümü yapar/yapılmasını sağlar. - Gastrik rezidü miktarını ve hastanın beslenme durumunu değerlendirir. - Enteral nütrisyon destek tedavisinin komplikasyonlarını açıklar.	16	32	48

Tablo 1 - devam

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)		
		TEORİK	UYGULAMA	TOPLAM
	- Metabolik, mekanik ve enfeksiyöz komplikasyonların önlenmesi için gerekli hemşirelik girişimlerinde bulunur. - Ekip ile birlikte günlük hasta başı ziyaretler yapar. - Hastayı beslenme yeterliliği, doğru şekilde, doğru yöntemle, doğru dozda, uygun pozisyonda beslenme açısından gözlemler. - Çocuklarda enteral nütrisyon destek tedavisi uygulamalarındaki farklılıkları açıklar. - Uygulamada yapılan hataları belirler ve enteral nütrisyon tedavisinin standartlara uygun yapılmasını sağlar. - Ekip ile birlikte tedaviye başlama, sürdürme ve sonlandırma sürecine katılır - Enteral nütrisyon konusunda hasta, hasta yakını ve çalışanların bilgi ve beceri kazanmasını sağlar. - Hastanın bakım ve izlem sorunlarını çözümlemede kanıta dayalı bilgileri kullanır. - Evde enteral nütrisyonu organize eder, hasta/hasta yakınının bilgi ve beceri kazanmasını sağlar. - Nütrisyon destek tedavisi alan hastalar için, "Hemşire İzlem Formu" oluşturur ve tedaviyle ilgili tüm süreci kaydeder. - Hemşirelik bakımı, izlem kalitesi ve sonuçlarını değerlendirir.			
8. Parenteral nütrisyon ve hemşirelik girişimleri	- Parenteral nütrisyonun endikasyonlarını açıklar. - Parenteral nütrisyonun kontrendikasyonlarını açıklar. - Erişim yollarını açıklar. - Ekip ile birlikte hastaya uygun nütrisyon destek tedavisi yoluna karar verir. - Erişim yollarının bakımını ve pansumanını takip eder, gerektiğinde danışmanlık yapar. - Parenteral nütrisyon destek tedavisinde kullanılan ürünleri tanır, hastaya uygun olan ürünü ayırt eder, ekip ile birlikte hastaya uygun ürünün verilmesine karar verir. - Uygun ürünün satın alınması için öneride bulunur. - Karışımların hazırlanması ve uygulanmasında gerekli araç gerecin kullanımı konusunda rehberlik eder. - Karışımların stabilitesini korumak için transfer, uygulama, saklama, depolama sürecini açıklar, gerektiğinde rehberlik eder. - Ekip ile birlikte günlük hasta başı ziyaretler yapar.	16	32	48

Tablo 1 - devam

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)		
		TEORİK	UYGULAMA	TOPLAM
	- Hastayı beslenme yeterliliği, doğru şekilde, doğru yöntemle, doğru dozda, beslenme açısından gözlemler. - Parenteral nütrisyon pompaları ve setlerinin kullanımı konusunda eğitim ve danışmanlık yapar. - Parenteral nütrisyon tedavisi alan hastalarda, parenteral ilaç uygulamaları konusunda eğitim ve danışmanlık yapar. - Ürünlerin stabilitesini korumak için uygulama, saklama, depolama sürecini açıklar, çalışanları bilgilendirir. - Parenteral nütrisyon destek tedavisinin komplikasyonlarını açıklar. - Metabolik, mekanik ve enfeksiyöz komplikasyonların önlenmesi için gerekli hemşirelik girişimlerinde bulunur. - Ekip birlikte günlük hasta başı ziyaretler yapar. - Hastayı; beslenme yeterliliği, doğru şekilde, doğru yöntemle, doğru dozda, uygun pozisyonda beslenme açısından gözlemler. - Çocuklarda parenteral nütrisyon destek tedavisi uygulamalarındaki farklılıkları açıklar. - Uygulamada yapılan hataları belirler ve parenteral nütrisyon tedavisinin standartlara uygun yapılmasını sağlar. - Ekip ile birlikte tedaviye başlama, sürdürme ve sonlandırma sürecine katılır - Parenteral nütrisyon konusunda hasta, hasta yakını ve çalışanların bilgi ve beceri kazanmasını sağlar. - Hastanın bakım ve izlem sorunlarını çözümlemede kanıta dayalı bilgileri kullanır. - Evde parenteral nütrisyonu organize eder, hasta/hasta yakınının bilgi ve beceri kazanmasını sağlar. - Nütrisyon destek tedavisi alan hastalar için, "Hemşire İzlem Formu" oluşturur ve tedaviyle ilgili tüm süreci kaydeder. - Hemşirelik bakımı, izlem kalitesi ve sonuçlarını değerlendirir.			

Tablo 1 - devam

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)		
		TEORİK	UYGULAMA	TOPLAM
9. Parenteral beslenme torbaları	- Endüstriyel hazır torbaları hastaya özel hazırlanan parenteral beslenme torbalarının özelliklerini, kullanım şeklini, avantaj ve dezavantajlarını açıklar. - Beslenme torbalarının hazırlanma ve saklama standartlarını açıklar. - Temiz odanın kullanım standartlarını açıklar. - Torba içeriğini (lipit, karbonhidrat, protein, elektrolitler ve eser elementler), hazırlama oranlarını açıklar.	2		2
FARKLI KLİNİK DURUMLARDA BESLENME DESTEĞİ		12		12
1. Ağır malnütrisyonda nütrisyon desteği	- Ekiple birlikte, ağır malnütrisyondaki hastanın nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. - Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. - Sonuçları değerlendirir. - Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	1		1
2. Kritik hastalarda nütrisyon desteği	- Ekiple birlikte, kritik hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. - Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. - Sonuçları değerlendirir. - Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	1		1
3. Travmada nütrisyon desteği	- Ekiple birlikte, travma hastalarının nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. - Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. - Sonuçları değerlendirir. - Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
4. İnflamatuvar bağırsak hastalığında nütrisyon desteği	- Ekiple birlikte, inflamatuvar bağırsak hastalığı olan hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. - Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. - Sonuçları değerlendirir. - Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
5. Karaciğer hastalığında nütrisyon desteği	- Ekiple birlikte, karaciğer hastalığı olan hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. - Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. - Sonuçları değerlendirir. - Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5

Tablo 1 - devam

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)		
		TEORİK	UYGULAMA	TOPLAM
6. Böbrek hastalığında nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, böbrek hastalığı olan hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
7.Nöroloji hastalarında nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, nörolojik hastalığı olan hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
8.Pankreatit hastalarında nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, pankreatit hastalığı olan hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
9.Gastrointestinal sistem hastalıklarında nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, gastrointestinal sistem hastalığı olan hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
10. Kısa bağırsak sendromunda nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, kısa bağırsak sendromu olan hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
11. Diyabette nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, diyabet hastalarının nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
12. Yaşlılarda nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, yaşlı hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5

Tablo 1 - devam

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)		
		TEORİK	UYGULAMA	TOPLAM
13. Yanık hastalarında nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, yanık hastalarının nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
14. Kanserde nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, kanser hastalığı olan hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
15. Çocuklarda nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, çocuk hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	1		1
16. Yenidoğanda nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, yenidoğan bebeklerde nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	1		1
17. Gebelikte nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, gebelerde nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
18. Psikiyatrik hastalıklarda nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, psikiyatrik hastalığı olan hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
19. Kalp ve akciğer hastalıklarında nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, kalp ve akciğer hastalığı olan hastaların nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5

Tablo 1 - devam

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)		
		TEORİK	UYGULAMA	TOPLAM
20. Perioperatif dönemde nütrisyon desteği	– Ekiple birlikte, perioperatif dönemdeki hastanın nütrisyon desteği gereksinimini hesaplar. – Uygun hemşirelik girişimlerinde bulunur. – Sonuçları değerlendirir. – Hasta/hasta yakını ve çalışanların bilgi, beceri kazanmasını sağlar.	0,5		0,5
KLİNİK NÜTRİSYON İLE İLGİLİ ORGANİZASYONLAR		3		3
1.Nütrisyon destek ekibi	– Etik ve yasal yönleri kavrar. – Nütrisyon destek ekibinin amacını ve yararlarını açıklar. – Ekipte yer alan doktor, diyetisyen ve hemşirenin görev ve sorumluluklarını açıklar. – Enteral ve parenteral kılavuzları kavrar. – Doğru kayıt tutmanın önemini kavrar. – Çalıştığı kurumun politikalarına göre nütrisyonla ilgili broşür ve eğitim materyalleri geliştirtebilir. – Malzeme, araç-gereçleri tanır ve gerektiğinde diğer birimlere rehberlik eder.	1		1
2.Klinik Nütrisyon dernekleri	– Yurt içi ve yurt dışında klinik nütrisyon ile ilgili kurum ve kuruluşları açıklar, çalışmalarını takip eder. – Uluslar arası kuruluşların oluşturmuş olduğu standartlardan yararlanır, çalıştığı kuruma uyarlar, uygulanmasını sağlar. – Kongre, sempozyum vb etkinliklere katılır, kendini geliştirir, bilimsel çalışmalar hazırlar ve sunar.	1		1
EĞİTİM BECERİLERİ İLETİŞİM TEKNİKLERİ		2		2
1. Bir Eğitim Programının Planlanması	– Nütrisyon desteği ve tedavisi ile ilgili bir eğitim programı planlar			
2. Bir Eğitim Programının Yürütülmesi	– Nütrisyon desteği ve tedavisi ile ilgili bir eğitim programını yürütür			
3. Yetişkin Eğitimde Temel Kavramlar ve Teknikler	– Yetişkin eğitimde temel kavramları ve teknikleri açıklar			
4. Görsel Sunum Materyali Seçme, Hazırlama ve Kullanma Teknikleri	– Yapacağı eğitime uygun görsel sunum materyalini seçer – Yapacağı eğitime uygun seçtiği görsel sunum materyalini hazırlar ve kullanır			
5. İletişim Teknikleri	– Doğru iletişim tekniklerini açıklar. – Hasta, hasta yakını ve çalışanlarla etkili iletişim kurar.			

Tablo 1 - devam

KONULAR	ÖĞRENİM HEDEFİ Bu programı başarıyla tamamlayan katılımcı:	SÜRE (Saat)		
		TEORİK	UYGULAMA	TOPLAM
VAKA SUNUMLARI	- Verilen örnek vakaya yönelik olarak, hastanın bakım sorunlarını çözümlemede kanıta dayalı bilgi, beceri ve tutumlarını kullanarak verilecek uygun bakımı planlar. - Planlanan bakımı sunar.	10	8	18
TOPLAM		80	80	160

7.2. Eğitimde Kullanılacak Materyaller ve Nitelikleri

Bu eğitim programında, aşağıda sıralanan materyal ve malzemeler kullanılır.

1. Eğitimin içeriğinde yer alan konuları içeren yazılı eğitim materyalleri (kitaplar, slaytlar, eğitim rehberleri, bilimsel dergiler vb gibi)
2. Görsel/işitsel eğitim materyalleri (kompakt diskler, video filmler, resimler vb gibi.)
3. Uygulamalı dersler için maket/ model ve ilgili malzemeler,
4. Eğitsel malzemeler (nütrisyon ünitelerinde kullanılan ekipmanlar)
5. İlgili mevzuatına göre nütrisyon ünitesinde bulunması gereken tüm araç- gereçler
6. Eğitim yapılacak yerde bulunan her türlü cihaz ve malzeme eğitim materyali olarak değerlendirilecektir.

7.3. Eğitimin Süresi

Nütrisyon Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programının süresi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2: Nütrisyon Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programının Süresi

Eğitimin Türü	Toplam Eğitim Süresi	
	Saat	Gün
Teorik Eğitim	80	10
Uygulama Eğitimi	80	10
TOPLAM	160	20

7.4. Eğitimin Değerlendirilmesi (Sınav Usulü, Başarı Ölçütü, Ek Sınav Hakkı vb gibi)

Eğitimin değerlendirilmesi aşağıdaki usul ve esaslara göre yapılacaktır.

1. Eğitim programını tamamlamayan katılımcılar sınava alınmaz.
2. Sertifikalandırma için katılımcılar hem teorik sınava alınır hem de uygulama değerlendirmesi yapılır. Katılımcıların hem teorik sınavdan hem de uygulama değerlendirmesinden ayrı ayrı başarılı olması gerekir.
3. Teorik eğitimin sonunda teorik sınav yapılır. Teorik sınav soruları program sorumlusunun başkanlığında eğitimcilerden oluşan en fazla 5 (beş) kişilik sınav komisyonu tarafından eğitimin içeriğinde yer alan konuların ağırlıkları doğrultusunda çoktan seçmeli olarak hazırlanır.

4. Teorik sınavdan 100 (yüz) üzerinden 70 (yetmiş) ve üzeri puan alan katılımcılar başarılı sayılır. 70'in (yetmiş) altında puan alan katılımcılara bir hafta içinde girecekleri 1 (bir) sınav hakkı daha verilir. Bu sınavda da başarısız olan katılımcılar sertifika almaya hak kazanamaz.
5. Katılımcıların eğitim boyunca yaptıkları uygulama eğitiminin değerlendirilmesi uygulama değerlendirme formunda yer alan kriterler doğrultusunda, uygulama eğitmeni tarafından Ek 2'deki form kullanılarak yapılır. Her bir katılımcı için tek form doldurulur ve değerlendirme tamamlandıktan sonra uygulama eğitmeni tarafından imzalanır ve program sorumlusuna teslim edilir.
6. Sertifikalandırma için katılımcının başarı puanı teorik sınav ile uygulama eğitimi değerlendirmesinin ortalaması alınarak belirlenir. 70 (yetmiş) ve üzeri alan katılımcılar başarılı sayılır.
7. Nütrisyon Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı sonunda sertifikalandırma için yapılan teorik sınav ve uygulama eğitimi değerlendirmesi notlarına itiraz eden katılımcıların itirazları sertifikalı eğitim uygulayıcıları tarafından en geç 5 (beş) iş günü içerisinde değerlendirilerek sonuçlandırılır.
8. Başarılı olan katılımcılara sertifika düzenlenir. Sertifika kurumca tescil edildikten sonra geçerlilik kazanır.

8. PROGRAM SORUMLUSU VE NİTELİKLERİ

Bu eğitim programında aşağıdaki şartlardan birini haiz olanlar program sorumlusu olarak görevlendirilir.

1. En az 3 yıldır nütrisyon desteği hizmetini ve eğitimini yürüten hemşirelikte en az lisans mezunu hemşireler,
2. Üniversitelerin İç Hastalıkları ve Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği veya Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı öğretim üyeleri,
3. Hemşirelikte en az lisans mezunu eğitim hemşireleri.

Program sorumlusunun acil hizmet ihtiyacının doğduğu durumlar hariç Eğitim Programı süresince tam zamanlı görev yapması zorunludur.

9. EĞİTİCİLER VE NİTELİKLERİ

Bu eğitim programında aşağıdaki şartları haiz olan kişiler eğitici olarak görevlendirilir.

1. Teorik Eğitim Eğitimcileri

- a. Üniversitelerin İç Hastalıkları ve Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği veya Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı öğretim üyeleri
- b. En az üç yıl nütrisyon desteği hizmetini ve eğitimini yürüten hemşirelikte lisans mezunu hemşireler
- c. Sağlık Bakanlığınca onaylanmış ilgili alanda özel dal hemşireliği sertifikasına (enfeksiyon, DAS, vb.) sahip lisans mezunu hemşireler
- d. Hemşirelikte en az yüksek lisans derecesine sahip akademisyen hemşireler
- e. Nütrisyon alanı ile ilgili diğer meslek mensupları (hekimler, diyetisyenler, klinik eczacılar vb.)

2. Uygulama Eğitimi Eğitimcileri

Uygulama eğitiminin eğitimcileri en az 3 (üç) yıl nütrisyon desteği hizmetini ve eğitimini yürüten hemşirelikte lisans mezunu hemşirelerdir.

10. EĞİTİM VERİLECEK YERİN NİTELİKLERİ

Nütrisyon Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programının teorik ve uygulama eğitimi bünyesinde nütrisyon ünitesi bulunan ve yılda yaklaşık 750 (yedi yüz elli) hastaya nütrisyon desteği hizmetini veren ve aşağıdaki teknik donanıma sahip merkezlerde verilebilir.

1. Eğitime alınacak katılımcı sayısına uygun yeterli ısı ve ışığa sahip, havadar ve modüler sistemin kullanılabileceği katılımcı sayısına uygun eğitim salonu olmalıdır.
2. Katılımcı sayısına göre uygun ve yeterli masa-sandalye bulunmalıdır.
3. Eğitimin uygun teknoloji ile yapılmasına olanak sağlayacak gerekli bilgisayar, gör-ışit araçları, uygulama maketleri, yazı tahtası, eğitim hedeflerinin, konu ve içeriklerinin, sunumların katılımcılara verilmesini sağlayabilecek baskı/printer, fotokopi, kağıt destek sistemleri, eğitim salonunda tercihen on-line görsel animasyonların / eğitim materyallerinin kullanılabileceği internet bağlantısı vb. olmalıdır.

11. SERTİFİKANIN GEÇERLİLİK SÜRESİ

Sertifikanın geçerlilik süresi (5) beş yıldır.

12. SERTİFİKANIN YENİLEME ÖLÇÜTLERİ

1. Sertifikanın geçerlilik süresi sonunda yenileme sınavı yapılır, sınav sonucunda 100 (yüz) üzerinden 70 (yetmiş) ve üzeri alanların sertifika geçerlilik süreleri 5 (beş) yıl daha uzatılır. 70'in (yetmiş) altında alan adayların Nütrisyon Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programına tekrar başvurması gerekir.
2. Yenileme sınavı bakanlık ilgili biriminin koordinasyonunda Nütrisyon Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı" içeriğinde yer alan konular ve alandaki güncel gelişmeler doğrultusunda eğitim alınan sertifikalı eğitim uygulayıcıları tarafından çoktan seçmeli test yöntemiyle yapılır.
3. Hukuken kabul edilebilir mazeret halleri dışında sertifika yenileme sınavına art arda iki kez katılmayanların sertifikaları geçersiz sayılır. Hukuken kabul edilebilir mazeretinin sona ermesini takiben en kısa sürede sınava alınır.
4. Sertifikalı eğitim programı uygulama yetkisi verilen yerin herhangi bir sebeple eğitim faaliyetlerinin durması ve sertifikalı eğitim uygulama yetki belgelerinin iptal edilmesi ya da kapatma ve devir durumlarında yenileme sınavları Bakanlık ilgili birimince yapılır.
5. Sertifika yenileme sınavında başarısız olan sertifika sahiplerinin yenileme sınavı notlarına itirazları sertifika yenileme sınav komisyonu tarafından en geç 5 (beş) iş günü içerisinde değerlendirilerek sonuçlandırılır.

13. DENKLİK BAŞVURUSU VE DENKLİK İŞLEMLERİ USUL VE ESASLARI

Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda Bakanlıkça hazırlanan denklik başvuru formu kullanılarak denklik talebinde bulunulur. Bu formda belirtilen tüm belgelerin sunulması zorunludur. Bu formda belirlenen her bir başlığın altı ayrıntıları ile birlikte doldurulacak, eğitimin verildiği kurum/kuruluşça onaylanmış ve aşağıda belirtilen belgelerin aslı, eğitim yurt dışında alınmış ise ayrıca belgelerin yeminli mütercim tarafından Türkçe'ye çevirisi formun ekinde dosya halinde sunulacaktır.

Başvuru Formu Ekinde Yer Alacak Belgeler

1. Sertifikanın aslı
2. Lisans diplomasının aslı ve fotokopisi
3. Varsa Lisansüstü eğitimi bitirme belgesi aslı ve fotokopisi
4. Nüfus cüzdanının aslı ve fotokopisi
5. Başvuru Formunun 4'üncü maddesinde yer alan Eğitim Müfredatı ile ilgili tüm bilgi ve belgeler (Eğitimin alındığı, belgenin düzenlendiği dil ve Türkçe ile)
6. Başvuru Formunun 3'üncü maddesinde yer alan ve eğitimin alındığı Kurum/Kuruluş/Özel Hukuk Tüzel Kişisi/Gerçek Kişisinin Eğitim alınan Ülkenin resmi sağlık otoritesi ve o ülkedeki Türkiye misyon şefliğinden eğitim veren kurumun yetkili olduğunun belgelenmesi istenecektir. Üniversite hastaneleri ve resmi enstitülerden bu belge istenmeyecektir.

Denklik İşlemlerinin Nasıl Yapılacağı

1. Sertifika Denkliği için müracaat edenlerin başvuru dosyaları Bakanlık ilgili birimince Nütrisyon Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı Standartları doğrultusunda incelenir.

2. Uygun görülen başvurular içerik itibariyle incelenmek üzere Bakanlık ilgili birimince Nütrisyon Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı Standartları” eğitimi veren birimlerden birine gönderilir.
3. Eğitim veren birimince de dosyaları uygun ve yeterli bulunan başvuru sahiplerine Sertifika Denklik Belgesi düzenlenir.
4. Sertifika Denklik Belgesi kurum tarafından tescil edilir.

EKLER

EK-1
NÜTRİSYON HEMŞİRELİĞİ SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI
DEĞERLENDİRME FORMU

Tarih: / /

Açıklama: Bu form, sizlerin sertifika programı kapsamındaki eğitim, eğitimciler ve program değerlendirmesi ile ilgili görüşlerinizi almak için hazırlanmıştır.

Doldurduğunuz formu, lütfen ilgili işlem koordinatörlüğüne teslim ediniz.

KONU/ÜNİTE ADI	Kesinlikle Katılıyor (5)	Katılıyor (4)	Emin Değilim (3)	Katılmıyorum (2)	Kesinlikle Katılmıyorum (1)
Eğitim					
Amaç ve hedefler açıkta					
Bilgiler açık, net ve anlaşılırdı					
Kurumsal ve uygulama arasında iyi bir denge kurulmuştu					
İçerik iyi organize edilmişti					
Öğrendiklerimi alanda kullanabilirim					
Gerçekleştirilen etkinlikler amaca uygundu					
İyi bir eğitim ortamı hazırlanmıştı					
Etkin eğitim yöntemleri ve araç-gereç kullanıldı					
Eğitimci					
Kendimi rahat hissetmemi sağladı					
Bütün grubun etkin katılımını sağladı					
Konusuna hakimdi					
Katılımcılar arasında etkileşimi destekledi					
Soru sormamı ve endişelerimi dile getirmemi kolaylaştırdı					
Sunulan konunun amaç ve hedeflerini açıkça ifade etti					
Kazanılması hedeflenen davranışların/becerilerin dayandığı ilkeleri açıkladı					
Yaşam boyu eğitimi kendi değer sistemime katmamı sağladı					
Programın Değerlendirilmesi					
Eğitim ortamının fiziksel yapısı (büyüklük, havalandırma, ısıtma, aydınlatma...vb.) yeterliydi					
Eğitim materyalleri yeterliydi					
Eğitimin süresi, gün ve leri uygundu					
Program bilgi ve becerilerimi geliştirdi					
Eğitimin değerlendirilmesinde kullanılan (sınav ve beceri değerlendirme) yöntemler uygundu					
Genel olarak kurstan memnun kaldım					
Uygulama süresi kurs hedeflerine uygundu					
Genel olarak klinik uygulama programı beklentilerimi karşıladı					
Görüş ve Önerileriniz:					

EK-2
NÜTRİSYON HEMŞİRELİĞİ SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI UYGULAMA
DEĞERLENDİRME FORMU

Tarih		
Katılımcının Adı Soyadı		
Katılımcının Uygulama Yaptığı Birim		
Değerlendirmeyi Yapan		
Konu No	Değerlendirilen Davranışlar	Değerlendirme Notu (*)
A	Profesyonel Davranışlar	
1	Nütrisyon destek ekibi çalışma düzenine uyum sağlama ve zamanını etkin kullanma	
2	Mazeret (hastalık, kaza, acil durum v.s.) beyanını zamanında bildirme	
3	Hasta haklarına saygı gösterme	
4	Hasta ile ilgili tüm kayıtları tam olarak kaydetme	
5	Hemşirelik hizmetlerini en düzgün şekilde, özenle ve en az hata ile yerine getirme	
6	Hizmetin niteliğini arttırmak ve daha iyiye ulaşmak için çaba gösterme	
7	Hizmetin devamlılığını uzun süreli ve kapsamlı olmasını sağlama	
8	Hizmeti birey, aile ve toplum çıkarları gözetilerek yerine getirme	
B	Kişiler Arası İlişkiler	
1	Hasta ve bakımını üstlenen şahıslarla güven verici bir iletişim kurma	
2	Sağlık ekibi üyeleri ile uyumlu ve saygılı bir iletişim kurma	
3	Hizmetin sunumunda değerleri, normları ve kültürel farklılıkları göz önünde bulundurabilme (etnik köken farklılıkları, mahremiyet v.s.)	
4	Hasta ve aile ile empati geliştirebilme	
C	Sorun Çözme/Kritik Düşünme/Karar Verme	
1	Hastanın gereksinimlerine yönelik yeterli ve doğru veri toplayabilme	
2	Verileri nedenleri ile birlikte yazma	
3	Verileri analiz etme	
4	Verileri doğru yorumlama	
5	Toplanan veriler doğrultusunda hastanın gereksinimlerini belirleme ve öncelik sırasına koyma	
6	Hizmetin hedeflerini ulaşılabilir, gerçekçi ve hastaya özgü olarak belirleyebilme	
7	Hedeflere uygun hemşirelik girişimlerini belirleyebilme, uygulayabilme ve sonuçlarını değerlendirebilme	
8	Hasta ve yakınının eğitim gereksinimlerini belirleyip karşılama	
9	Hastayı, gereksinimlerine göre ilgili birimlere yönlendirebilme	
D	Klinik Performans	
1	Organizasyon yapma ve hemşirelik hizmetlerini yönetme	

2	Çocuk, erişkin ve yaşlı hastayı farklı hastalık durumlarında nütrisyonel destek açısından değerlendirme,	
3	Hastayı malnütisyon açısından değerlendirme ve nütrisyon destek tedavisi yöntemlerinden (oral, enteral ya da parenteral) hasta için uygun olanı seçme,	
4	Hastayı nütrisyon destek tedavisi, tercih edilecek beslenme yöntemi, gerekçesi, yararları, yan etkileri, süresi, hakkında bilgilendirebilme,	
5	Kullanılması gereken malzemeleri tanıma, kullanımını diğer çalışanlara, hastaya ve hasta yakınlarına anlatma ve uygulatma,	
6	Beslenme tüpü takılırken riskli durumların farkında olma, (Doktorla birlikte çalışma, beslenme tüpü takılırken uygun pozisyonu verme, hastada solunum sıkıntısı, morarma, öğürme gibi tepkileri fark edebilme uygun müdahalelerde bulunma, tüp yerini değerlendirme)	
7	Enteral beslenen hastayı aspirasyon açısından değerlendirme, (Hastanın yatiş pozisyonu, tüp yeri ve seviyesi, beslenme yöntemi ve hızı, aspirasyon bulguları)	
8	Enteral beslenmeyi başlatma, sürdürme ve sonlandırma sürecini takip etme,	
9	Gastrik rezidü ölçme ve gelen miktarı değerlendirme, rezidü yüksekliğinde uygun hemşirelik girişimlerinde bulunma,	
10	Gastrostomi yerini komplikasyonlar açısından değerlendirme, enfeksiyon durumunda uygun hemşirelik girişimlerinde bulunma,	
11	Enteral beslenme sırasında gelişebilecek mekanik komplikasyonları bilme, önlemeye ve tedavisine yönelik gerekli hemşirelik girişimlerinde bulunma,	
12	Hastanın enteral beslenmesi sırasında gelişebilecek metabolik komplikasyonları bilme, önlemeye ve tedavisine yönelik gerekli hemşirelik girişimlerinde bulunma,	
13	Parenteral yolla beslenme sırasında gelişebilecek mekanik komplikasyonlar açısından gözlemlene, değerlendirme, önleme ve tedavi yollarını bilme, uygun hemşirelik girişimlerinde bulunma,	
14	Parenteral yolla beslenme sırasında gelişebilecek metabolik komplikasyonları bilme ve önlemeye yönelik hemşirelik girişimlerde bulunma,	
15	Santral yolla parenteral nütrisyon destek tedavisi alan bireylerde; kateter giriş yerini komplikasyonlar açısından gözlemlene, değerlendirme, önleme ve tedavi yollarını bilme, uygun hemşirelik girişimlerinde bulunma,	
16	Parenteral beslenme torbalarının hazırlandığı temiz odanın standartlara uygunluğunu takip etme,	
17	Parenteral nütrisyon destek tedavisi karışımlarının hazırlanması, saklanması, kullanılacağı birime ulaştırılması ve hastaya uygulanması aşamalarının standartlara uygunluğunu takip etme/sağlama,	
18	Hastayı sıvı-elektrolit ve asit-baz dengesizliği açısından değerlendirme, bulguları nütrisyon destek ekibiyle paylaşarak gerekli hemşirelik girişimlerinde bulunma,	
19	Parenteral yolla beslenme ve ilaç uygulamalarını takip etme, nütrisyon destek tedavisi ile geçimliliğini kontrol etme, çalışanları bilgilendirme.	
20	Enteral beslenme tüplerinden ilaç uygulamalarını takip etme, nütrisyon destek tedavisi ile geçimliliğini kontrol etme, çalışanları bilgilendirme.	
21	Nütrisyon destek tedavisi uygulamalarının doğruluğunu takip etme, bulguları nütrisyon destek ekibiyle paylaşarak tedavinin düzenlenmesine katkıda bulunma,	
22	Hastayı günlük ziyaret ederek doğru ve anlaşılır kayıt tutma,	

23	Taburculuğu planlanan hastaya evde bakımla ilgili eğitim verme, gerekli organizasyonu sağlama,	
24	Çalışanların nütisyon destek tedavisiyle ilgili eğitim ihtiyacını belirleme, eğitim verme,	
25	Ekibin diğer çalışanları ile işbirliği yapabilme, bilgileri diğer çalışanlarla paylaşma karar verme sürecinde aktif görev alma, ekip ruhu ve biz bilinci ile çalışma,	
26	Verilen örnek vakaya yönelik olarak, hastanın bakım sorunlarını çözümlemede kanıta dayalı bilgi, beceri ve tutumlarını kullanarak verilecek uygun bakımı planlama,	
27	Planlanan bakımı uygulama ve değerlendirme	
TOPLAM PUAN (Her Bir Konuya Verilen Notun Toplamı)		
ORTALAMA PUAN (Toplam Puan/Değerlendirilen Konu Sayısı)		
YÜZ ÜZERİNDEN ORTALAMA PUAN(Ortalama Puan x 25)		

***Değerlendirme Notu :**

Oldukça Yeterli : 4
 Yeterli : 3
 Kısmen Yeterli : 2
 Yetersiz : 1
 Değerlendirilemedi : 0